

หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารโรงเรียนคุณภาพโดยใช้ “หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม” ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนอย่างสมดุลรอบด้าน เพื่อให้นักเรียนที่เป็นผลผลิต เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข เป็นรูปแบบการบริหารที่มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และเหมาะสมตามห้วงเวลานั้นๆ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน ทำให้ได้รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนวัดประสาธนิกร ทำให้การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียดของการพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนคุณภาพ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้หลักการประสานความร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่

- 1. การระดมความคิด** การมองการณ์ไกล การมีวิสัยทัศน์ ร่วมกันวางแผนพัฒนาให้มีความพอประมาณอย่างมีเหตุมีผล แสดงความคิดเห็น ร่วมกันปรึกษาหา
- 2. การประเมินความต้องการของสถานศึกษาต่อการจัดการศึกษา** ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันประเมินความต้องการ ว่านักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้เสียมีความคาดหวังและต้องการอย่างไรต่อการจัดการศึกษา
- 3. การวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน** มีการวางแผนทางปฏิบัติอย่างรอบคอบ เตรียมความพร้อมรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีแก่องค์กร
- 4. การจัดสรรทรัพยากรมนุษย์** หรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยเป็นการใช้กลยุทธ์วางแผนการทำงานให้มีความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยต้องบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำงานต่อการทำงานเป็นหมู่คณะและการทำงานคนเดียว และต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา การบริหารและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ครูมืออาชีพ ส่งเสริมความก้าวหน้า สร้างขวัญกำลังใจ
- 5. การบริหารงานโดยใช้พื้นที่โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Management)** เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน

ขั้นตอนที่ 2 ใช้กระบวนการ 3P ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่

- 1. การมีส่วนร่วม (P1 : Participation)** เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรง คือ ร่วมเป็นคณะทำงานและทางอ้อมร่วมวางแผนงานนโยบาย การบริหารแบบมีส่วนร่วมดังกล่าวได้นำทฤษฎีต่างๆ มาใช้ ได้แก่ ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีความคาดหวัง เป็นต้น
- 2. การจัดการกระบวนการ (P2 : process management)** การบริหารจัดการในสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ใช้กรอบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมมาภิบาล” ไตแก หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่ามาบูรณาการในการบริหารและ

จัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย โดยนำหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

3. การประเมินจากชุมชนและท้องถิ่น (P3 : Public Assessment) การควบคุมกำกับและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม จำเป็นต้องมีการวัดความก้าวหน้าและผลที่เกิดขึ้นจากการร่วมกันวางแผนพัฒนาโรงเรียนเพื่อ สร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษา สิ่งนี้จะเป็นบทเรียนที่มีคุณค่าและปรับปรุงให้เกิดความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการโรงเรียน ชุมชนเห็นภาพการบริหารงานชัดเจนมากขึ้น เป็นสภาพความเป็นจริงในระดับท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชื่นชมกับผลสำเร็จ จากการเข้ามาเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมและจะกลายเป็นการเสริมสร้างพลังประชาชน เกิดกระบวนการช่วยเหลือพัฒนาและเห็นภาพการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนกำหนดผลผลิต/ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่

1. กำหนดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน มีระบบการติดต่อสื่อสารและอำนาจการบังคับบัญชาที่เชื่อมต่อกันและกลุ่มคนเข้าด้วยกัน เพื่อทำงานร่วมกันจนบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา
2. นำผลจากการร่วมกันคิดร่วมกันทำสร้างแนวทางวิธีคิดใหม่ และการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ได้ตลอดการดำเนินงาน และสิ่งที่ค้นพบถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด คุ่มค่า และภาคภูมิใจในผลงาน
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในทีมงาน และในชุมชน มีความเป็นกัลยาณมิตร เกิดความรัก สามัคคี สมานฉันท์ เป็นเครือข่ายและพันธมิตรทางความรู้ และความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง
4. การขยายผลและต่อยอดองค์ความรู้นำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่วางไว้

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อเสนอแนะมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของบ้านหั้นน้อยโมเดลที่จะรับรู้ถึงปัญหาทั้งหมดจากข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ และคำติชม ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะสะท้อนกลับให้เห็นทั้งจุดด้อยหรือจุดอ่อน และจุดเด่นของแผนงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน การประสานงาน และกระบวนการดำเนินงาน โดยได้ใช้หลักการวิจัยมาบูรณาการในการศึกษาหาแนวทางแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป

จุดเด่นของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป็นการสร้างนวัตกรรมจากแนวคิด ทฤษฎีการบริหารที่ประสบผลสำเร็จ เกิดจากความร่วมมือของทุกคน ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมของสถานศึกษาอย่างรอบด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ

- 1) นักเรียนเป็นคนดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา 8 ประการ และมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน คือ พอเพียง ตรงต่อเวลา สามัคคี มีวินัย ใส่ใจรับผิดชอบ
- 2) นักเรียนมีผลงานเป็นเลิศด้านทักษะวิชาการครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกชั้นเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์
- 4) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนและประชาชน สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาชีพ วิถีชีวิตความเป็นไทย การพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 5) ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นมืออาชีพ มีคุณภาพตามมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ใช้กระบวนการพัฒนาคุณภาพงาน PDCA มีการกระตุ้นการทำงาน นิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ครูทุกคนผ่านการอบรมตามโครงการพัฒนาครู ทั้งระบบ และผ่านการอบรมพัฒนาเพื่อพัฒนาตนเองมากกว่าคนละ 20 ชั่วโมงต่อปี
- 6) โรงเรียนได้รับการพัฒนาให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน มีบรรยากาศที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย และเป็นโรงเรียนปลอดภัยปลอดยาเสพติด พัฒนาเป็นสวนสาธารณะ และลานกีฬาของชุมชน
- 7) โรงเรียนสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่หลากหลายจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 8) โรงเรียนมีการพัฒนาระบบบริหาร ระบบประกันคุณภาพภายใน สร้างและพัฒนานวัตกรรม การบริหารจัดการสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ โดยใช้ “หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม” และมีผลงานเป็นที่พึงพอใจและเป็นที่ยอมรับของต้นสังกัด ผู้ปกครอง ท้องถิ่นและชุมชน อย่างต่อเนื่อง
- 9) โรงเรียนมีผลงานเชิงประจักษ์ ดังนี้
 - (1) โรงเรียนวัดประสาธนิกรได้รับเกียรติบัตร “การรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทอง” จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ร่วมกับ สาธารณสุขอำเภอหลังสวน เมื่อวันที่ 29 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555
 - (2) ได้รับรางวัลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2554 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สูงกว่าระดับประเทศ เมื่อวันที่ 17 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2555
 - (3) สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2555 “สถานศึกษาพอเพียง 2555” เมื่อวันที่ 31 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556
 - (4) มุลินิธิสมเด็จพะเทพรัตนราชสุดา ฯ มอบเกียรติบัตรโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย ในพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี โรงเรียนคุณภาพมาตรฐานกิจกรรมวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย รับรองคุณภาพปีการศึกษา 2556 – 2558 และ รับรองคุณภาพ ปีการศึกษา 2559 – 2561
 - (5) เป็นโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ประจำปีการศึกษา 2555 ตามโครงการ

พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสู่มาตรฐาน กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เมื่อวันที่ 9 เดือนมกราคม พ.ศ. 2556

(6) โรงเรียนวัดประสาธนิกร ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนดีประจำตำบล และได้รับการประกาศจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นโรงเรียนดีประจำตำบล ประจำปี 2557 และได้ดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

(7) โรงเรียนวัดประสาธนิกรเป็นโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุด (ขนาดใหญ่) ปีการศึกษา 2557

(8) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มอบโล่รางวัลให้กับโรงเรียนวัดประสาธนิกร เป็นโรงเรียนที่สร้างความพร้อมในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการเชิงระบบ ตามกิจกรรม S-D เมื่อวันที่ 10 เดือนกันยายน พ.ศ. 2557

(9) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มอบรางวัลเชิดชูเกียรติ ประจำปี 2558 ให้กับ โรงเรียนวัดประสาธนิกรเป็น “โรงเรียนต้นแบบ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการค้นคว้า” เมื่อวันที่ 9 เดือนมกราคม พ.ศ. 2558

(10) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มอบเกียรติบัตรให้กับโรงเรียนวัดประสาธนิกร เป็นโรงเรียนคุณภาพอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ 17 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2558

(11) โรงเรียนวัดประสาธนิกร ได้รับรางวัล As Outstanding Basic Education Institution National Conference on Assurance 2015 จาก Office for Nation Education Standards and Quality Assessment (Public Organization)

(12) โรงเรียนวัดประสาธนิกรเป็นสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและมีผลการจัดการศึกษายอดเยี่ยมอย่างต่อเนื่อง (การรับรองมาตรฐานการศึกษาและมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกดีเยี่ยม) จากสำนักงานทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนายวิรัตน์ สุกุณา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เป็นผู้มอบ "รางวัลสถานศึกษาดีเยี่ยม" ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาและมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกดีเยี่ยม จากการประเมิน 3 รอบ การประเมินตามประกาศเมื่อวันที่ 12 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558

(13) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มอบโล่รางวัลให้กับโรงเรียนวัดประสาธนิกร เป็นโรงเรียนต้นแบบส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุด ต่อเนื่อง 4 ปี เมื่อวันที่ 8 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558

(14) กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม มอบรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดคัดลายมือ ระดับประถมศึกษา เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ระดับประเทศ เมื่อวันที่ 14 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2559

(15) โรงเรียนได้เข้าร่วมการจัดนิทรรศการการประกวดโรงเรียนต้นแบบ DLIT และ DLTV ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ระดับภูมิภาค (ภาค 6) ณ โรงแรมสยามธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 17 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560

(16) โรงเรียนวัดประสาธนิกรผ่านการประเมินการปฏิบัติงานด้านการบริหารสินทรัพย์มีประสิทธิภาพในระดับดีมาก จาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เมื่อวันที่ 2 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560

(17) โรงเรียนวัดประสาธนิกรได้รับโล่รางวัลเสมา ป.ป.ส. ผลงานดีเด่นระดับเงิน ตาม โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ปีการศึกษา 2558 และได้รับโล่รางวัลในส่วนของ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคคลผู้รับผิดชอบ เมื่อวันที่ 27 เดือนเมษายน พ.ศ. 2560

(18) โรงเรียนวัดประสาธนิกรเป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ในโครงการประเมินและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ประจำปี 2560 โดย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อวันที่ 19 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560

(19) โรงเรียนวัดประสาธนิกรได้รับโล่รางวัลเสมา ป.ป.ส. ผลงานดีเด่นระดับทอง ตาม โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ปีการศึกษา 2559 และได้รับโล่รางวัลในส่วนของ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคคลผู้รับผิดชอบ เมื่อวันที่ 27 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560

(20) โรงเรียนวัดประสาธนิกรได้รับรางวัล MOE AWARDA ปีการศึกษา ๒๕๕๙ ผลงาน ระดับดีเด่น ประเภทสถานศึกษา สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดย กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๘ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

21) โรงเรียนวัดประสาธนิกรได้ส่งนักเรียนเข้ารับการศึกษาศิลปะและฝึกอบรมตามหลักสูตร พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ของศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดขันเงิน ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๑ โดย กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม สำนักวัฒนธรรมจังหวัดชุมพร

22) โรงเรียนวัดประสาธนิกรได้รับรางวัลการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศทางศิลปหัตถกรรม วิชาการและเทคโนโลยี ระดับชาติ ประจำปี 2561 จาก สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 เมื่อวันที่ 18 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562